

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 2/2011-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti P. V., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. V. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 porušené bolo.
2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 konať bez zbytočných prietáhov.

3. P. V. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť P. V. trovy právneho zastúpenia v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet jeho advokátky JUDr. E. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2010 doručená sťažnosť P. V., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Co 321/2001, sp. zn. 9 Co 217/2004 a sp. zn. 9 Co 474/2006.

Sťažnosť sťažovateľa smeruje proti postupu okresného súdu a krajského súdu. Okresný súd sťažovateľ označuje ako porušovateľa v prvom rade a krajský súd ako porušovateľa v druhom rade.

Z obsahu sťažovateľovho podania a jeho príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou v roku 1995 okresnému súdu domáhal zaplataenia poistného plnenia v sume 785 711 Sk. Vec je vedená pod sp. zn. 19 C 474/2006. Podľa sťažovateľa okresný súd vo veci konal plynulo až do vynesenia rozsudku 2. decembra 1998.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: *„Voči rozsudku sa odvolal odporca a navrhovateľ po doručení rozhodnutia podal návrh na opravu rozhodnutia, pretože... rozhodnutie nebolo*

vykonateľné. Porušovateľ v prvom rade opravu vykonal dňa 28. 04. 1999... pretože aj toto opravné uznesenie bolo chybné, musel sa sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne domáhať ďalšej opravy.“

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že okresný súd ani po dvoch rokoch opravné uznesenie nevydal, a preto právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o zriadenie nápravy podpredsedu okresného súdu listom z 27. februára 2001.

Sťažovateľ ďalej uvádza: *„Po pol roku vydal porušovateľ v prvom rade ďalší rozsudok, ktorým doplnil svoj rozsudok zo dňa 02. 12. 1998 a dopĺňujúce uznesenie zo dňa 28. 04. 1999.*

Porušovateľ v druhom rade po odvolaní odporcu napadnutý rozsudok porušovateľa v prvom rade v časti napadnutej istiny 30 976,- Sk zmenil tak, že odporcu zaviazal na uhradenie sumy 6 507,- Sk a vo zvyšnej časti, t. j. v sume 24 469,- Sk, zamietol.“

Sťažovateľ rozsudok krajského súdu sp. zn. 12 Co 321/2001 z 20. februára 2002 napadol dovolaním na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý tento rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ uvádza: *„Porušovateľ v druhom rade rozsudok Najvyššieho súdu doručil sťažovateľovi až po jeho výzve takmer štyri mesiace po tom ako ho obdržal z Najvyššieho súdu.“*

Krajský súd o veci rozhodol opätovne rozsudkom sp. zn. 9 Co 217/2004 z 20. januára 2005, ktorý sťažovateľ opätovne napadol dovolaním. O dovolaní rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 1 Cdo 127/2005-117 z 24. augusta 2006, ktorým rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 217/2004 z 20. januára 2004 opäť zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva: *«... sťažovateľ zistil, že porušovateľ v prvom rade sťažovateľovi ani po siedmich rokoch po vydaní prvostupňového rozsudku nevrátil súdny poplatok napriek tomu, že v tejto časti bol rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 02. 12. 1998*

právoplatný, preto listom zo dňa 16. 05. 2005 vyzval porušovateľa v prvom rade na vrátenie súdneho poplatku vo výške 26 812,- Sk. Tento mu bol následne sedem rokov po právoplatnosti rozhodnutia a takmer 10 rokov po jeho zaplatení konečne vrátený.

Ďalšie viac ako dva roky trvalo porušovateľovi v druhom rade, pokiaľ vo veci vytýčil pojednávanie a rozhodol a v podstate na pokyn Najvyššieho súdu vyhovel návrhu nielen v celom rozsahu, ale z nepochopiteľných dôvodov dokonca priznal sumu vyššiu ako bola celkovo žalovaná suma. Porušovateľ v druhom rade totiž rozsudkom zo dňa 16. 10. 2008 sp. zn. 9 Co 474/06-133 zaviazal odporcu na zaplatenie sumy 25 376,- Sk (hoci predmetom sporu bola už len suma 24 469,- Sk), čo by bolo možné považovať za sčítaciu chybu, ale len vtedy, pokiaľ by porušovateľ v druhom rade v tomto rozsudku nerozhodol tak, že vo zvyšnej časti rozsudok zmeňuje a že návrh zamietá. Žiadna zvyšná časť však neexistovala.

Pretože v rozhodnutí porušovateľa v druhom rade z 20. 01. 2005 č. k. 9 Co 217/04 bolo rozhodnuté o uplatnených úrokoch z omeškania a o náhrade trov tak, že vec bola vrátená porušovateľovi v prvom rade, porušovateľ v druhom rade v rozhodnutí zo dňa 16. 10. 2008 o týchto nárokoch nerozhodoval, pretože o nich mal rozhodnúť najprv porušovateľ v prvom rade.

Napriek tomu, že od posledného rozhodnutia uplynuli celé dva roky, porušovateľ v prvom rade doposiaľ o uplatnených úrokoch z omeškania ani o trovách nerozhodol a to aj napriek tomu, že sťažovateľ po viacerých výzvach podal aj sťažnosť do rúk jeho predsedu na priedahy v konaní, na ktoré reagoval predseda porušovateľa v druhom rade ešte 14. 12. 2009 tak, že najprv predĺžil lehotu na vybavenie sťažnosti a potom ďalším listom zo dňa 17. 12. 2009 „uznal, že došlo k priedahom v konaní“ a súčasne uviedol, že išlo o „objektívny priedah“, pričom uviedol aj to, že subjektívne zavinenie zákonného sudcu, vyššieho súdneho úradníka ani zamestnancov súdu zistené nebolo. V odpovedi podpredseda porušovateľa v prvom rade uviedol aj to, že vyzval zákonného sudcu a vyššieho súdneho úradníka na prijatie neodkladných opatrení na odstránenie vzniknutého stavu s tým, že vybavenie veci bude priebežne sledovať tak, aby k zbytočným priedahom zo strany súdu nedochádzalo.

Pretože od odpovedí na sťažnosť na priedahy uplynul ďalší rok a porušovateľ v prvom rade o úrokoch z omeškania a o trovách konania doposiaľ nielenže nerozhodol, ale vo veci ani len nevytýčil termín pojednávania, sťažovateľ je presvedčený, že po 15 rokoch

od podania takejto aj pre neho pomerne jednoduchej žaloby je postup a nečinnosť porušovateľov nielen postupom, ktorý bez akýchkoľvek pochybností vyvoláva prieťahy v konaní, aleje aj postupom nepochopiteľným, ktorý sťažovateľ vníma ako dokazovanie nadržanosti súdov, ktoré takýmto spôsobom sťažovateľovi strpčujú život tým, že jeho konanie stále nieje ukončené...

Sťažovateľ má za to, že porušovateľ neustále vyvoláva prieťahy v konaní a svojou nečinnosťou tak bráni reálnemu uplatneniu práv sťažovateľa. Sťažovateľ sa pokúšal dosiahnuť nápravy podaním sťažnosti na prieťahy v konaní ako aj jej prešetrením, ale stále nedošlo k tomu, aby porušovateľ vo veci rozhodol. Konaním resp. nekonaním porušovateľa, tak dochádza aj popretiu samotného účelu občianskeho súdneho konania, ktoré má byť zárukou zákonnosti a má slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. Preto má každý právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené. Sťažovateľ sa takejto ochrany snažil domôcť podaním návrhu v roku 1995, pričom dnes v koncom roka 2010 je výsledok v nedohľadne, nakoľko porušovateľ neurobil žiadne úkony k tomu, aby sa ukončilo súdne konanie a to napriek tomu, že v tomto čase už ide len o rozhodnutie v časti úrokov z omeškania a trovách konania, pričom od samého počiatku nešlo o vec právne ani skutkovo zložitú a platí tu stabilná právna úprava. Preto nieje dôvod, pre ktorý by porušovateľ nemohol za takmer 15 rokov ukončiť konanie.

Porušovateľ svojím konaním resp. nekonaním popiera samotný účel občianskeho súdneho konania výslovne zakotvený v § 1 OSP, v zmysle ktorého OSP upravuje nielen postup účastníkov konania, ale aj súdu tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov a tak nedošlo k odopretiu spravodlivosti, pričom § 6 OSP ukladá súdu povinnosť zabezpečiť nielen účinnú ochranu práv účastníkov, ale mu ukladá aj povinnosť urobiť tak rýchlo, teda bez prieťahov. Tým, že porušovateľ vo veci nekoná, ochrana práv sťažovateľa nieje porušená len tým, že porušovateľ nekoná rýchlo a účinne, tak ako mu to ukladá OSP, ale marí sťažovateľovi s finančnými prostriedkami, ktoré sú predmetom uplatnenia nakladať, čo nesporne má za následok i čiastočné zmenšenie jeho majetku aj možného zisku. Sťažovateľ má vážne pochybnosti aj o tom, že nebyť samotného odporcu, ktorý po podaní žaloby prevažnú časť žalovanej istiny uhradil dobrovoľne, či by vôbec vzhľadom na postup súdov bol v predmetnom spore úspešný a

preto aj jeho dôvera v spravodlivé rozhodovanie súdov je na celý život vážnym spôsobom naštrbená.

Sťažovateľ nesporne utrpel ujmu aj tým, že s finančnými prostriedkami, ktoré mu boli priznané postupne v priebehu 15 rokov od udalosti, resp. od vzniku škody a začatia súdneho sporu (posledné finančné prostriedky vymohol voči odporcovi v exekučnom konaní v septembri roku 2010) po celý čas nemohol nakladať, pričom aj ich samotná hodnota sa vplyvom inflácie za 15 rokov podstatne znížila.

Konaním porušovateľa došlo aj k porušeniu práva sťažovateľa domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom súde (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), nakoľko nekonanie a predĺžovanie súdneho konania jednoznačne vyhovuje odporcovi čím porušovateľ prestáva byť nestranným, pretože sa takto dostáva „na stranu“ jedného z účastníkov súdneho konania. Porušenie nezávislosti a nestrannosti súdu vidí sťažovateľ i v tom, že sa porušovateľ tým, že nekoná podľa poradia došlých návrhov na začatie konania na súd, týmto postupom nielen zavádza sťažovateľa, postupuje nie nestranne, ale domnievam sa, že práve týmto postupom súd „trestá“ sťažovateľa za to, že si dovoľil domáhať sa svojich nárokov i formou podaných sťažností a mimoriadnych opravných prostriedkov.

Sťažovateľ požaduje i finančné zadostučinenie vo výške 10 000,- € ktorého sa domáha v dôsledku porušenia povinnosti porušovateľa konať bez zbytočných prieťahov, pričom tento svoj nárok – nemajetkovú ujmu je zo strany porušovateľa dôvodná, nakoľko konanie resp. nekonanie porušovateľa v ňom vyvoláva pocit krivdy, právnej neistoty, nedôveru v rozhodovaciu činnosť súdov a popieranie jeho základných práv a slobôd, ako aj ohrozenie vymožitelnosti jeho pohľadávky v budúcnosti a cíti sa súdmi opakovane klamaný a zavádzaný, nehovoriac o tom, že uplatnil nároky z poistenia zo zmluvy, ktorú mal riadne uzatvorenú a poistné riadne uhradil.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v predmetnej veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Porušovateľ v prvom rade – Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 a porušovateľ v druhom rade – Krajský súd Bratislava v konaniach sp. zn. 12 Co 321/01, 9 Co 217/04 a 9 Co 474/06 porušili základné právo sťažovateľa:

- na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

2. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000,- €, ktoré sú porušovatelia povinní vyplatiť spoločne a nerozdielne do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Porušovateľ v prvom rade je povinný vo veci sp. zn. 19 C 268/1995 urýchlene konať a rozhodnúť.

4. Súčasne sú porušovatelia v prvom a druhom rade povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 303,31 € (1 úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. činí sumu 120,23 € – 2 úkony á 120,23 € – príprava a prevzatie, podanie sťažnosti, + 2 x režijný paušál á 7,21 € + 19 % DPH v sume 48,43 €) k rukám advokátky JUDr. Evy Borovskej a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľ podal 30. septembra 2009 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995. Podpredseda okresného súdu sťažnosť uznal za opodstatnenú.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 a postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Co 321/2001, sp. zn. 9 Co 217/2004 a sp. zn. 9 Co 474/2006, uložil okresnému súde vo veci konať a rozhodnúť, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a trovy konania v sume 303,31 €.

Pre overenie dôvodnosti tvrdenia sťažovateľa si ústavný súd vyžiadal aj spis okresného súdu sp. zn. 19 C 268/1995.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995, prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 2/2011-21 z 27. januára 2011. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním z 9. februára 2011, v ktorom zhrnula chronológiu konania okresného súdu a v závere uviedla: *„S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období od 24. 05. 1999 do 9. 07. 1999, od 20. 09. 2001 do 28. 05. 2002, od 24. 11. 2003 do 08. 02. 2005, od 13. 06. 2005 do 14. 09. 2006, od 16. 10. 2006 do 25. 11. 2008, sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave alebo na Najvyššom súde Slovenskej republiky, z dôvodu podaných opravných prostriedkov.*

Predmetné konanie na tunajšom súde je poznačené prietahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah. Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi avšak objektívneho charakteru.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní.“ Z podania predsedníčky okresného súdu zároveň vyplýva, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v liste doručenom ústavnému súdu 3. marca 2011 prostredníctvom svojej advokátky uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal na ďalšie konanie uznesením z 27. januára 2011 I. senát ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Marianna Mochnáčová a Peter Brňák (sudcovia). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2011 účinného od 1. marca 2011 I. senát ústavného súdu tvoria sudcovia Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného

súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na nevyhnutnosť nariadenia znaleckého dokazovania možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložitejšie. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať len na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietala zložitosť napadnutej veci. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a ktorá nie je zložitá.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by s'ťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že v konaní sa vyskytla nesústredená činnosť, opakované obdobia krátkodobej nečinnosti a tiež obdobie dlhodobej nečinnosti.

Ako nesústredenú činnosť možno hodnotiť postup okresného súdu pri vyhotovovaní rozsudku sp. zn. 19 C 268/1995 z 2. decembra 1998 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorý musel byť opravovaný opravným uznesením z 28. apríla 1999. Po podaní odvolania proti tomuto rozsudku bol spis okresnému súdu vrátený krajským súdom bez rozhodnutia

o odvolaní z dôvodu, že spis bol predložený na rozhodnutie predčasne. Po vrátení spisu z krajského súdu 9. júla 1999 vydal okresný súd doplniací rozsudok podľa pokynov krajského súdu až 21. augusta 2001. Obdobie od 9. júla 1999 do 21. augusta 2001 je potrebné hodnotiť ako obdobie dlhodobej nečinnosti.

Obdobie krátkodobej nečinnosti sa vyskytlo od 25. mája 2002, keď bol spis vrátený z krajského súdu, do 22. novembra 2002, keď bol rozsudok krajského súdu doručovaný účastníkom konania.

Po rozhodnutí krajským súdom vo veci rozsudkom sp. zn. 9 Co 474/2006 zo 16. októbra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu 25. novembra 2008 a daný do archívu. Spis okresného súdu bol daný do archívu napriek tomu, že ešte rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 217/2004-104 z 20. januára 2005 bol rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa trov a úrokov z omeškania zrušený a vrátený na ďalšie konanie. Napriek tomu, že už 19. novembra 2009 na základe doručeného vyúčtovania trov právneho zastúpenia právnou zástupkyňou sťažovateľa mal okresný súd vedomosť o tom, že spis bol do archívu uložený predčasne, vo veci začal konať až 21. júla 2010, keď vydal uznesenie o odmene pre znalca. Postup od 25. novembra 2008 do 21. júla 2010 ústavný súd hodnotí ako obdobie dlhodobej nečinnosti. Následne okresný súd po oznámení z 11. augusta 2011, že znalec zomrel, nebol schopný napriek tomu, že si musel uvedomovať, že v konaní dochádza ku neakceptovateľným prieťahom, zistiť ani ku dňu podania sťažnosti okruh dedičov po zomrelom znalcovi.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo

iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 268/1995 konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov, že postup okresného súdu „...v ňom vyvoláva pocit krivdy, právnej neistoty, nedôveru v rozhodovaciu činnosť súdov a popierania jeho základných práv a slobôd, ako aj ohrozenie vymožitelnosti jeho pohľadávky v budúcnosti a cíti sa súdmi opakovane klamaný a zavádzaný, nehovoriac o tom, že uplatnil nároky z poistenia zo zmluvy, ktorú mal riadne uzatvorenú a poistné riadne uhradil“.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu priet'ahov okresného súdu v konaní) ústavný súd považoval za odôvodnené priznať s'ťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť s'ťažovateľovi v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním s'ťažovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd ich vyčíslil sumou 303,31 € spolu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 po 120,23 € a 2-krát po 7,21 € za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Keďže právny zástupca s'ťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, táto suma bola zvýšená ešte o 19 % DPH na sumu 48,83 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2011